Stadskerk Nijmegen (OCP), 14 april 2024; voorganger: pastor Trees Versteegen (r.-k.)

[1e lezing: Micha 4, 1-5] (Nieuwe Bijbelvertaling)|
1 Eens zal de dag komen
dat de berg met de tempel van de HEER
rotsvast zal staan,
verheven boven de heuvels,
hoger dan alle bergen.
Volken zullen daar samenstromen,
2 machtige naties zullen zeggen:
'Laten we optrekken naar de berg van de HEER,
naar de tempel van Jakobs God.
Hij zal ons onderrichten, ons de weg wijzen,
en wij zullen zijn paden bewandelen.'
Vanaf de Sion klinkt zijn onderricht,
vanuit Jeruzalem spreekt de HEER.
3 Hij zal rechtspreken tussen machtige volken,
over grote en verre naties een oordeel vellen.
Dan zullen zij hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers
en hun speren tot snoeimessen.
Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk,
geen mens zal meer weten wat oorlog is.
4 Ieder zal zitten onder zijn wijnrank
en onder zijn vijgenboom,
door niemand opgeschrikt,
want de HEER van de hemelse machten heeft gesproken.
5 Laat andere volken hun eigen goden volgen –
wij vertrouwen op de naam van de HEER, onze God,
voor eeuwig en altijd.

[Epistel: 1 Johannes 1, 1-7] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij met eigen ogen gezien en aanschouwd hebben, wat onze handen hebben aangeraakt, dat verkondigen wij: het Woord dat leven is. 2 Het leven is verschenen, wij hebben het gezien en getuigen ervan, we verkondigen u het eeuwige leven dat bij de Vader was en aan ons verschenen is. 3 Wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen we ook aan u, opdat ook u met ons verbonden bent. En verbonden zijn met ons is verbonden zijn met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus. 4 We schrijven u deze brief om onze vreugde volkomen te maken.
5 Dit is wat wij hem hebben horen verkondigen en wat we u verkondigen: God is licht, er is in hem geen spoor van duisternis. 6 Als we zeggen dat we met hem verbonden zijn terwijl we onze weg in het duister gaan, liegen we en leven we niet volgens de waarheid. 7 Maar gaan we onze weg in het licht, zoals hijzelf in het licht is, dan zijn we met elkaar verbonden en reinigt het bloed van Jezus, zijn Zoon, ons van alle zonde.

[Evangelie: Johannes 21, 15- 24] (Nieuwe Bijbelvertaling)
15 Toen ze gegeten hadden, sprak Jezus Simon Petrus aan: ‘Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief, meer dan de anderen hier?’ Petrus antwoordde: ‘Ja, Heer, u weet dat ik van u houd.’ Hij zei: ‘Weid mijn lammeren.’ 16 Nog eens vroeg hij: ‘Simon, zoon van Johannes, heb je me lief?’ Hij antwoordde: ‘Ja, Heer, u weet dat ik van u houd.’ Jezus zei: ‘Hoed mijn schapen,’ 17 en voor de derde maal vroeg hij hem: ‘Simon, zoon van Johannes, houd je van me?’ Petrus werd verdrietig omdat hij voor de derde keer vroeg of hij van hem hield. Hij zei: ‘Heer, u weet alles, u weet toch dat ik van u houd.’ Jezus zei: ‘Weid mijn schapen. 18 Waarachtig, ik verzeker je: toen je jong was deed je zelf je gordel om en ging je waarheen je wilde, maar wanneer je oud wordt zal een ander je handen grijpen, je je gordel omdoen en je brengen waar je niet naartoe wilt.’ 19 Met deze woorden duidde hij aan hoe Petrus zou sterven tot eer van God. Daarna zei hij: ‘Volg mij.’
20 Toen Petrus zich omdraaide zag hij dat de leerling van wie Jezus hield hen volgde – de leerling die zich tijdens de maaltijd naar Jezus toegebogen had om te vragen wie het was die hem zou verraden. 21 Toen Petrus hem zag vroeg hij Jezus: ‘En wat gebeurt er met hem, Heer?’ 22 Maar Jezus antwoordde: ‘Het is niet jouw zaak of hij in leven blijft totdat ik kom. Maar jij moet mij volgen.’ 23 Op grond van deze uitspraak hebben sommige broeders en zusters gedacht dat deze leerling niet zou sterven, maar Jezus had niet gezegd: ‘Hij zal niet sterven,’ maar: ‘Het is niet jouw zaak of hij in leven blijft totdat ik kom.’
24 Het is deze leerling die over dit alles getuigenis aflegt, en het ook heeft opgeschreven. Wij weten dat zijn getuigenis betrouwbaar is.

[openingswoord:]
Ik dacht: op mijn eigen simpele en brave wijze voeg ik me in de tattoocultuur- en conventie waardoor we hier dit weekend in de Stevenskerk omgeven zijn. (*toon tattoos*) Ik koos voor hartjes, drie. Drie tekentjes van liefde die om verklaring vragen. Dat zullen we doen. We gaan op zoek naar de betekenis van de vragen die Jezus aan Simon stelt: heb je mij lief? Houd je van me?
We duiken in de waarheid van deze vragen, de antwoorden, en misschien dan ook tot slot in onze eigen eerlijkheid: Houd je van Jezus? En hoe weet jij of hij dat?
Drie tattoos. Drie vragen, antwoorden.
(*N.B. Deze overweging werd geschreven voordat de luchtoorlog tussen Iran en Israël vannacht gevoerd werd)*

[overweging:]
Heb je mij lief…
Soms kunnen bijbelteksten vertederen. Zoals Maria van Magdala '*rabboeni*' zegt, als ze de opgestane Jezus herkent. Maar, hoe vertederend de vraag naar liefde van Jezus aan Simon ook kan klinken, toch raak ik ervan in verwarring. En dan nog wel drie keer. …

Laten we de scene van dichtbij bekijken.
We bevinden ons op een goede plaats. Bij het meer van Tiberias (of Galilea). Zojuist heeft de verschenen Jezus de leerlingen geholpen bij het vissen, om hun netten overvol te krijgen.

[i]Op of rond het meer van Tiberias speelt zich in de evangeliën vaak overvloed en troost af: de overvloedige deling van brood en vissen; deze visvangst; Jezus stilt er de angstige storm en hij gaat ons voor als hij over de chaotische diepte van het water durft te lopen.
We kunnen dus kunnen weten dat de plaats van handeling goed is: overvloed van God in tijden van schaarste, angst en verlatenheid. De aanwezige leerlingen hebben die overvloed ervaren, zij waren erbij.

En toch stelt Jezus Simon de vraag: heb je mij lief?
Het lijkt voor de hand te liggen dat Jezus het drie keer vraagt, omdat nog niet zo lang geleden Simon Petrus hem drie keer heeft verloochend, toen het er om ging spannen en het gevaarlijk werd je als leerling te bekennen. Als dat de verklaring is, voor de drie keer, lijken de vragen een vorm van tegenprestatie te zijn, een soort jij-bakken. Ja, maar jij. . Jij verloochent mij drie keer, ik vraag je dus drie keer.
Is dat het dan? Een postume Jezusrevanche? Zo simpel zal het toch niet zijn?

Ik vroeg me af wie doet dat nou, drie keer vragen: heb je mij lief, houd je van me.
Ik probeer het uit.
Een eerste vergelijking. (*wijs op tattoo*) Jezus is een soort *loverboy*. Loverboys geven vaak overvloedig aan meisjes, in een poging hen voor zich te paaien en in een later stadium voor zich te laten werken. Wellicht vragen ze aan het begin vaker: Houd je van me? Houd je van me? Nu ik je overvloed geef. En de meisjes stellen later, als ze zich uitgebuit weten, ook waarschijnlijk in twijfel die vraag: houd je van me. Niet een keer, maar wanhopig vaker. Drie keer.
Is Jezus dan een loverboy? Nee, dat geloof ik niet. Het is geen relatie van macht. De gegeven overvloed is geen omkoping. Niemand vroeg om die genadige gaven. Jezus was een God die alles gaf, *um sonst*. voor niets…

Een tweede vergelijking. (*tattoo)* Het gaat over een vertrouwenstoets bij opvolging.
De manager draagt over op zijn opvolger. Een website over dit soort overdracht zegt het volgende: "Koppel de vertrekkende collega aan zijn opvolger of opvolgers en laat ze een tijd samenwerken. Zo deelt de expert al doende kennis en vaardigheden. De plaatsvervanger kan al een aantal lopende cliëntdossiers overnemen… terwijl de expert hierop toeziet en feedback geeft." (einde citaat)
Dat hebben ze goed gedaan, Jezus en de leerlingen. Simon Petrus - en ook de andere leerlingen- hebben een tijdje meegelopen, samengewerkt, vaardigheden opgedaan en kunnen cliëntendossiers overnemen. Er is voldoende feedback geweest. Ze zijn klaar voor het werk.
Maar zou de manager drie keer aan zijn opvolger vragen: Heb je mij lief? De relatie Jezus en Simon Petrus lijkt van een andere orde dan een functionele werkrelatie alleen.

Wat kan een derde vergelijking zijn? (*tattoo drie*) De liefdesvraag stellen we in een wederkerige relatie. In een partnerrelatie; een ouder-kindrelatie, vriendschap. Heb je me lief?
Jezus stelt de vraag, zo zegt Johannes, aan Simon. Doorheen het hele evangelie heeft Simon, Simon Petrus geheten, of Petrus. Maar niet Simon. Behalve aan het begin. (hoofdstuk 1, 42) Daar wordt

het grote verhaal geënsceneerd: Jezus wordt geopenbaard als de zoon van God en ontmoet zijn leerlingen. Hij ziet Simon, en hernoemt hem: voortaan zul je Kefas heten, dat is Petrus, rots.
We ontmoeten hier de Simon van het begin: de man die gelooft, die nog niet opvolger is. We ontmoeten de relatie Jezus-leerling, als een relatie van gelijkwaardigheid. Een liefdesrelatie.

Geen relatie van macht, geen relatie van kunde, maar een relatie van liefde.
Het geeft richting aan ons geloof. Niet geloof van macht. niet geloof van kunnen, maar van liefde.

En die drie keer dan? (*tattoos*)
Drie keer vragen is in het joodse recht de vraag naar waarheid. Wil iets waar zijn, moet het door drie mensen worden bevestigd. Drie keer vragen kan een manier zijn om te toetsen of het waar is. Heb je mij lief, is het waar? Drie keer ja: dan is het waar.

Hier verplaats ik mijn verhaal naar de brief van Johannes en de profeet Micha. We lezen in de brief van Johannes: "Als we zeggen dat we met hem verbonden zijn, terwijl we onze weg in duisternis gaan, liegen we en leven we niet volgens de waarheid. Maar gaan we onze weg in het licht, zoals hijzelf het licht is, dan zijn we met elkaar verbonden en reinigt het bloed van Jezus, zijn zoon, ons van alle zonde".
Als we dus zomaar zeggen "ja, ik houd van je' en er volgt in werkelijkheid geen weg van licht en liefde, dan leven we niet in de waarheid van Christus. "Heb je mij lief, is het waar?" vraagt naar praktijken van licht.

Als de profeet Micha spreekt, gaat hij in tegen de profeten van het hof. Hij gelooft in de weg van de Eeuwige, van rechtvaardigheid en liefde, en roept zijn luisteraars op deze weg te volgen. Niet alleen het woordenspel van politiek recht, (dat we inmiddels ook zelf zo goed kennen) maar het bijbehorende gedrag.
Heb je mij lief, is het waar?

Micha zegt:
de Eeuwige heeft ons geleerd, wij zullen zijn paden bewandelen.
Hij zal rechtspreken tussen machtige volken.
(en verder)
geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk
geen mens zal meer weten wat oorlog is. ieder zal zitten onder de wijnrank en onder de vijgenboom
door niemand opgeschrikt.

Ik kan het niet lezen zonder verdriet.

Heb je mij lief? Heb je mij lief? Heb je mij lief?

Ga ik, ga jij, de weg van de Eeuwige.
Volg ik haar,

getuigt mijn weg van de verlossing?

Straks was ik de *tattoos* weer af. Ze waren oppervlakkig en niet echt.
Ik ga op zoek naar wat ik kan doen. In liefde voor Christus en de wereld

Amen.

Trees Versteegen*, *post@treesversteegen.nl